

Afturgóingdin í fiskivinnuni heldur fram:

Kørini eru farin suður til Vágs!

Jólaaftan bórast tey tíðindi (Pressuskriv úr fiskivinnuumsitingini) at Føroyar neyvan existerað sum fiskauýtflytandi land. Sambært eini kanning sum danska fiskimálaráðið hevur latið gjørt, telja Føroyar ikki sum fiskivinnutjóð uttan í okkara egna hugaheimi. Sum eitt slag av staðfesting av hesum tíðindum bórast boð frá gólvuppbóðssøluni, at nú var skjótt fari undir at takað fisk inn á uppbóðssøldina suðuri í Vági. Sagt var frá at Kørini nú vóru farin suður. Ei undir í at vit ikki telja við tá vit ikki eru komnir eftir at kora einari uppbóðssølu mest sannlíkt hevði ført til at keparar høvdu vent kørnum bakið og høvdu leita sær aðrastaðir á uppbóðssølu.

Hvørji tíðindi ið eru meira hugstoytandi er tað ikki so lætt at gerað av: Kørini ella pressuskrivi frá fiskivinnuumsitingini! Men at tíðindini um kørini er orsök til tíðindini um okkara kappingarføri og at hesi fyrbrygdi hanga neyvt saman tað eru tað tianverri ikki so mong, ið gera sær greitt.

At Føroyar ikki telja við - ikki existera - í handils-ketuhøpi er sjálvandi hugstoytt og tað man verað orsök til undran hjá mongum og koma ovvart á hjá øðrum.

Spurningurin, ið stingur seg fram er hesin, um vit ikki nú ikki verað fódra við sama slag av tíðindum, sum fyrri árum síðani sannførdi allar føroyingar um, at so nógv tann størsti parturin av útflutninginum (og sostatt sjálvandi av framleiðsluni) vóru borðklárar vørur, um hetta ikki aftur nú fer spökjandi aftur við borðinum, rúran- di almenningin (politikk- arar inclusive) í eina líka so tryggja stóðu av sannfø-

andi (Tú mást ikki lúgva men tað er ikki alt tú mást siga) propaganda sum teiri, ið var send út av Føroya Fiskasølu, ið varð, eina ferð um mánaðan í 21,5 ár Hvát er annars orsök til, at danska fiskimálaráðið kemur til eitt kanningar- úslit, ið er so út av lagi vánaligt, sum tað her er talan um?

Tað kann tykjast, sum um alt hetta tosið um vánaligan handilssáttnála við EF og og stórir framleiðslukost- naðir (lønir serliga) einans hevur verið eitt slag av tokutosi, helst ætlað at geva fólkið (politikkærum serli- ga) eina fatan av, at fiski- vinnan hevur heilt aðrar tru- pilleikar at dragast við, heldur enn teir aktuella, veruligu og sera stóru trupilleikarnar, ið vinnan reelt dylur yvir: Hetta, at vit stóðugt ikki hava fingið loyst trupilleikarnar við dygdini á tí fiski, ið virkað verður burtúr: Hetta slag av trupilleikum sum uppbóðssølu tíðindini heilt greitt bera boð um: Hesu tíðindi, um at tað í sambandi

við uppbóðssøluvirkssemi á Toftum, verður latin ein uppbóðssølueldið upp suðuri í Vági. Tíðindini (ella fráboðanin) var henda: "Kørini eru farin suður!" (til Vágs)

Hjá fólki, ið ikki vita nakað serligt um hvat vanliga verður sett í samband við eina uppbóðssølu, er hetta ivaleyst positivt tíðindi, men hjá fólki, ið hevur innlit í og vitan um, hvat ein fiskauppbóðssøla vanliga er synonym við, tá er hetta ikki góð tíðindi. Tvørtur ímóti, hetta sigur frá, at vit í Føroyum als ikki hava nakað, ið bara nærmáindis líknar nakrari fiskaaftúktin í vanligari merking.

Tað, ið ein setur í samband við eina fiskaaftúktin ella uppbóðssølu er fyrst og fremst dygd, góðska, ella kvalitetur.

At hugsa í og at goyma- flyta fisk í kørnum er ikki tað, ein setur í samband við kvali- tet. Tað er akkurat tað ø- vugta: Um fiskur er koyrdur í eitt kar (í hesu merking ein

flossutur gulligur 800 1000/12-1500 punds kassi av plastikk), tá er hann í be- sta færi vörðin til eina aðru- helst triðjarangsvøru.

Í hesum førinum, eina vøru, ið ikki sambart kan- ningini hjá danska fiski- málaráðum, røkkur nær námindis söludiskunum hjá handilsketunum, hvar tær enn standa, í Europa, USA Japan ella í SNG.

Kør og kvalitetur "hoyra" sostatt sleit ikki saman. Tað sum kør, helst fyrri 80-90% viðkomandi, verða brúkt til her á landi (eins og í Íslandi, ið heldur somu kós móti avgrundini sum Føroyar), er flutningur av triðja- rangsrávrøru frá landingar- plássi til einhvørja blokk- faríkk her ella har. (Fiskurin "flytur" stig frá annanrangs til triðjarangs við at verað hólvdur í eitt kar)

Har tað var vundið nakað áleiðis og partar av flota- num vóru famir undir at nýta kassar, har eru vit so nú komnir í tað stöðu, at niðurgerðingin, ið fór fram úti til havs, nú er flutt til

Orðaskifti

okkara framleiðsluvirkir og uppbóðssølu: Tann fiskur- in, ið kostar nógv strev og knoss úti til havs at hag- reiða (í tann mun hetta verður gjørt), verður hólvdur í kør (og broytist frá fyrsta flokks til annan- rangs), og har "yvirflati- kan", ið eftir er hjá okkara fiskimonnum (ið stavar frá teimum heilt horriblu ar- beidssumstøðum, ið nærum uttan undantak eru galdandi umborð á føroyska veiði- flotanum) ikki røkkur, tá tað kemur til hetta: Kon- struktivt at finnst at hesum viðurskiftum. Teir orkað tað ikki. Í hesum øðgum har tað er stríð um hvørt einstakt ar- beidspláss er í flestu førdum frægast eisini at halda tung- una mitt í munnum.

At vísa á og tala um at vit ikki hava borið okkum rætt at, hvørki tá tað kom til mátan at fiskað upp ella tá tað hevur snú seg um at fara um fongin úti til havs, hevur tað ikki verið lukkuligt, at gerað -aðrenn kreppuna- og tað er tað hvaðna verri nú.

At hava vænta, at broyt- andi atfinningar skuldu verið komnar frá okkara meinigu fiskimonnum hev- ur verið útilokað. At einki hevur verið gjørt av feløg- unum er at undrast á og harmast um.

At ikki eitt kis hevur verið, at hoyrt frá fiskima- nna-meistarafeløgnum og navigatørnum fer í føroy- skari søguskriving at standa sum eitt heilt serstakt ka- pitul. Tað fer at standa sum ein sera tungtvegandi ákæra móti leiðslunum í hesum feløgum, ið hava latið eyguni aftur og ikki hava latist um vón, øll hesu ár meðan grundarlagi undir tjóðini var skrætt upp av grunnum, meðan niðurfisk- ingin og niðurgerðingin av fiskastovnum fór fram, meðan samfelagsins grund- kapitalur var sopláður bur- tur.

Tað ferð at verað sett

eitt stórt spurnaðartekin við leiklutin hjá eitt nú leiðs- lunum í arbeiðarafeløgum hesum viðvíkjandi, tí tað hevur verið skeivt at vænta at einstøku limirir í øllum hesum feløgum hava kunna fari longur enn teir hava gjørt, tá teir á inter- num fundum í feløgnum hava gjørt vart við sína áskoðan.

Í øllum førum ferð tað at verað lógi um tað ferð at ví- sa seg at eingin, absolut eingin, kommunikation skal hava verið millum politikkarar og fakfelags- fólk øll hesu mongu ár, ið eru farin afturum bak, meðan øll tekin hava verið, í bæði sól og mána, at her bleiv ein galin endi.

At reiðarafelagið hevur tagt og latið staði til, er skiljandi tá tað var møgult at tyyg- gja sær innokugrundar- lagið á annan hátt, enn við at virkað sum mest út av tí fiski, ið var tikin.

At hetta verður gjørt enn sum áður, er ikki til at skilja um ikki frágreið- ingin er tann, at at tað ið føroyskari fiskivinnu hev- ur verið og er eitt nógv størri lønsemi enn tað, ið alment er komið fram? Saneringarnar og efturver- andi fløgustudningurin eru so langt frá nógv stórir til at kompenserað fyrri teim heilt ævintýrligu uphæddir- num, ið vóru lætnar í stud- ningi?

Framvegis er fiskivinnan partur av løgtingsins fig- gjarlóg og sambart kan- ningini hjá danska fiski- málaráðum er tað ikki nakað útlit til at hetta kann broytast í bræði, tí so leingi okkara vøtur ikki røkka handilsketunum so er eyð- sæð at tær heldur ikki fáa handilsketuprís.

Óg tá okkara vøtur ikki kunnu brúkast í handils- ketuhøpi, so er tað tí at tær ikki kunnu kappast við tilíkar vøtur: Grummi

